

Logor na Cetini ili Špiljarenje s bebama po Kotluši

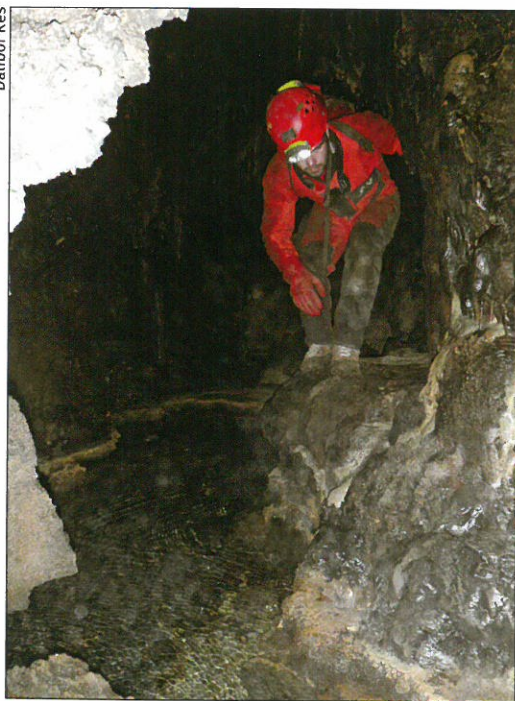
Dalibor Reš

Krajem ljeta, od 24. do 29. kolovoza 2010. godine, Tihana, Slaven i Toma Vuk Boban, u kombinaciji s Martinom Borovec, Karlom i sa mnom (Daliborom Rešom), krenuli su u avanturu na izvorište rijeke Cetine. Sve se to dogodilo iznenada kada je Dado (Dalibor Reš) uspio dobiti nekoliko dana godišnjeg odmora. Juhu! Cilj ovoga kampa bio je nastavak istraživanja špilje Kotluše u kojoj je nakon prošlogodišnjih istraživanja ostalo još podosta posla. Već je unaprijed bio dogovoren smještaj s Ivo(to)m Mišurom u njegovoj kući u Vrlici, bez kojega ovo putovanje s klintcima ne bi bilo moguće. Po

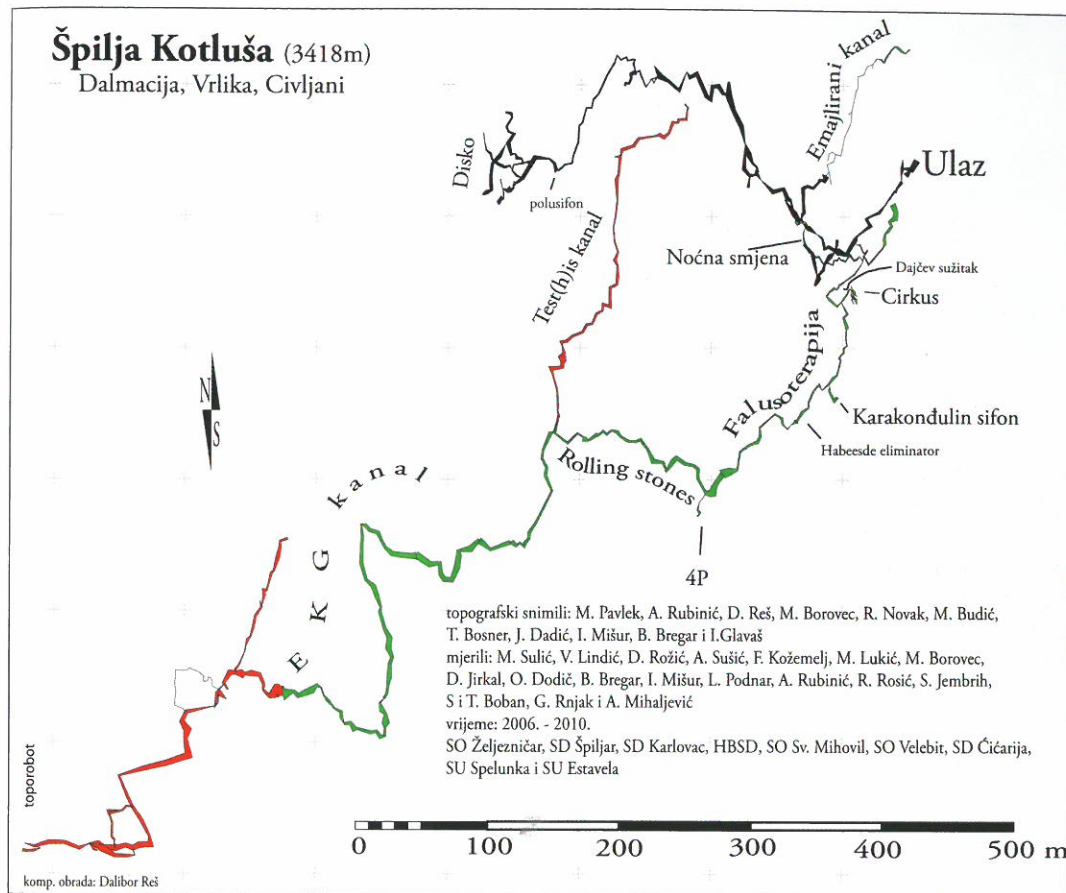
dolasku u Vrliku i dražesnu kuću dočekali su nas ljubazni domaćini: škorpiončić Gricko u štoku vrata dnevnog boravka i šišmiš Mirolad. Kako su djeca Toma Vuk i Karlo bili s nama, dogovorena je fantastična kombinacija: jedan dan cure čuvaju klinge, kuhaju, peru i odlaze na Peruču na kupanje, a dečki špiljare, idući dan obrnuto. Jedino je Vjetar (Goran Rnjak), koji nam se netom priključio, išao na teren svaki dan, jer nije imao takvih obaveza.

Prvi dan smo utrošili na smještaj u Vrlici, a sutradan, 25. kolovoza, krenuli u špilju. Vjetar, Slaven i ja došli smo toga dana do kraja ranije istraženog dijela špilje i nastavili kombinacijom istraživanja i crtanja. Vjetru je išlo na živce to što kamo bi god ušao nije nalazio kraj. Zbog takve frustracije je nakon određenog vremena oteo Slavenu posao mjeritelja pa je sad on nastavio trčati po bočnim kanalima, povezujući novo istražene bypasse s glavnim kanalom. Nacrtali smo oko 250 metara kanala, pronjuškali još otprilike toliko i stali na zarušenju koje zatvara nastavak kanala. Po povratku u Vrliku dočekali su nas, uz Tihanu, Maku i uspavanu djecu, Barišići (Teo, Aida i Nikolina) i Stipe Tutiš, koji su došli u »inspekciju«, pa smo skoro ostali bez piva.

Sutradan smo Slaven i ja kuhali, prali, čuvali klinge, a Vjetar, Maka i Tihana su otišli u nastavak istraživanja. Na izbor su bili nastavak kanala od jučer, kanal »Test(h)is« i već ranije istražen »Dedin kanal« dugačak 500-700 metara. Dedin kanal istraživali su prvi istraživači ove špilje Bančo, Lepan, Linda, Jura i ostali »željezničari« koji su istraživali Kotlušu do sredine osamdesetih godina prošlog stoljeća. Izabrali su Test(h)is kanal jer je voda ove godine u cijelom novom kanalu bila vrlo niska pa je pristup u taj dio



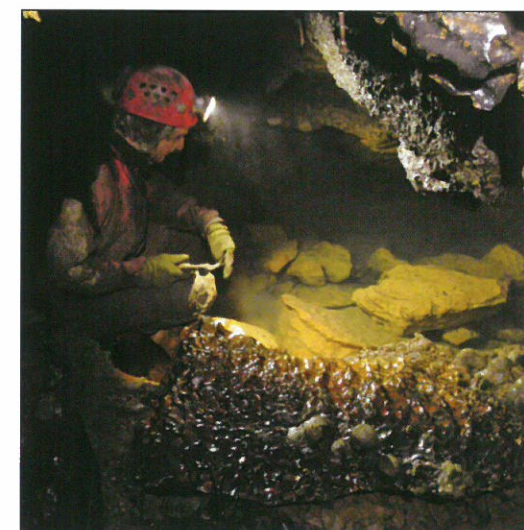
Prolaz pored jezera



Nacrt špilje Kotluše (na nacrtu crna boja predstavlja dijelove istražene do 2006., zelena od 2006. - 2010, a crvena dijelove istražene 2010.)

špilje bio ove godine najlakši još od 2006. kad smo započeli s novim istraživanjima. U veselom ugodaju ekipa je nacrtala više od 350 metara kanala i došla do zarušenja »Grr« dimljaka u kojem je našla hrpu vanjskih kukaca, puževa i biljnoga korijenja, a osjećao se i miris vanjskog zraka. Kraj tog Test(h)is kanala jedno je od najviših mjesta u špilji, a samo dva metra prije njega nalazi se otvor u podu kanala koji bi mogao biti spoj s donjom etažom. Nažalost, za spuštanje u taj dio špilje nisu imali opremu.

Sutradan su Slaven i potpisnik ovih redaka nastavili gdje su stali dva dana prije i mučili se crtajući ostatak Dalijeuskoga glavnog kanala do zarušenja i jedan bypass. Tu noć stigla je istarsko-kvarnerska speleološka kombinacija - Andrija, Glavaš i Davor. Glavaš i Andrija otišli su rješavati desne upitnike na polovici najudaljeni-



Jezerce u Kotluši



Stalaktit u obliku srca u Kotluši

jeg novoistraženog dijela koji se približava Kozjaku, tj. cesti Vrlika - Knin. Istraživanjem dvaju upitnika na nacrtu spojili su ih u jedan zgodni bypass. Maka i Davor su u potrazi za Dedinim kanalom upali u još jedan neistraženi kanal, odlučili ga malo pregledati pa se tamo zadržali satima.

Nažalost, počela je sezona kiša. Kotluša je postala izvor i zatvorila pristup speleolozima ka-

nalima ispunjenim vodom. Tu su završila naša istraživanja, opet s podosta posla ostavljenog za naredne dane. U ova četiri dana topografski je snimljeno 857 metara novoistraženih kanala, čime nova dužina poznatih kanala Kotluše iznosi 3258 metara.

Nekoliko tjedana poslije u špilju se vratio Vjetar s Antulom i nacrtao još jedan bypass koji smo ostavili u završnom dijelu novoga kanala. Našao je još jedan »upitnik« i nacrtao stotinjak metara kanala, ukupno novih 160 metara. Nakon ovoljetnih istraživanja, Kotluša je na topografskom nacrtu dobila novih 1017 metara i time se popela na tron najduže poznate špilje Dalmacije i osme u Hrvatskoj. Vrlo nam je draga činjenica da nam je ostalo još puno posla za buduća vremena kad se voda u špilji spusti i oslobodi put speleolozima.

Posljednjega dana istraživanja Glavaš je pronašao zanimljiv nalaz, veliki zub nekog biljojeda. Nakon preliminarnе determinacije paleontologa Kazimira Miculinića doznajemo da je pripadao pragovedu ili stepskom bizonu, pa špilja Kotluša, uz svoje dimenzijsko, arheološko i biospeleološko, dobiva i paleontološko značenje.

Sudionici istraživanja bili su: Slaven, Tihana i mali Toma Vuk Boban (SO Velebit), Goran Rnjak - Vjetar (SO Sv. Mihovil), Ivan Glavaš (SU Spelunka), Davor Šuperina (SD Čičarija), Martina Borovec - Maka (SO Željezničar), Dalibor - Dado i mali Karlo Reš (SU Estavela).

Cetina camp or Caving with babies at Kotluša

From August 24th to 29th, 2010 a mixed crew from SO HPD „Željezničar“, SU „Estavela“ and SO PDS „Velebit“ helped by members from SO PD „Mihovil“, SD „Spelunca“ and SD „Čičarija“ was exploring the cave Kotluša at the source of the river Cetina. In only 4 days, after which the rain raised the level of groundwaters so the exploration was no longer possible, 857 m of the new cave channels were explored and topographically surveyed, and further 160 m were done a couple of weeks later, 1017 m in all. The cave Kotluša now has 3418 m of surveyed channels and there is still more work. A big tooth of the aurochs was found in the cave which also makes it paleontologically interesting.

The curiosity of this exploration is that the families Reš and Boban stayed in the camp with little children (babies) which were by turns taken care of by their mothers and fathers. While ones were caving, the others were occupied with babies.

Kojna špilja i Jama na Kužnoj glavici

Goran Rnjak (SO Sv. Mihovil)

Obećao sam sebi da neću sam ulaziti u špilje i jame te ih istraživati i crtati makar to bili i manje značajni objekti. Razlog tomu je što ih na taj način samo ja vidim, ali ne uživam jednako u njihovoj ljepoti pa ni u samom istraživanju. Zadovoljstvo želim podijeliti još s nekim. U ovome svom monologu nisam razmišljao o onom *minimalnom broju speleologa* koji treba biti uključen u akciju iz sigurnosnih razloga. Ipak, ostavio sam si malo zadovoljstvo: smijem sam bauljati okolo u potrazi za novim ulazima, a da ne govorim o raspitivanju o postojanju nekih te nagovaranju nekog mještanina da me odvede i pokaže točan položaj špilje ili jame. Tako se tijekom godina prikupilo speleoloških objekata za koje sam znao, ali nikada nisu došli na red za istraživanje. Povremeno bi neki od njih bio riješen *po putu*, ali prava prilika za istraživanje više njih uvijek su bili ispiti za *Speleologa*. Ekipi nedostaju nacrti, a i ideja o tome što uopće crtati. Antula se ozbiljno priprema za polaganje, nedostaje joj nekoliko nacrti i... tu smo. Kako priča ne bi bila: »Mi došli, ušli u bužu, nacrtali je i izašli«, evo par slova...

Kojna špilja nalazi se u selu Strmici, dvadesetak kilometara od Knina prema bosanskoj granici, u predjelu Komalića, na padinama planine Orlovice. Ulaz je neposredno iznad kuća, a kako u špilji ima mali potocić, ljudi su čak postavili crijeva te se koriste vodom iz špilje. Morfološki gledano, radi se o jednostavnom speleološkom objektu, bez puno speleotema. Ulaz je špiljski, dimenzija



Kojna špilja

